

Dús Pongrác:

AZ ASZIMMETRIKUS HADVISELÉS KIHÍVÁSAINAK RENDSZEREZÉSE, A VÁLASZKERESÉS KILÁTÁSAI

ÖSSZEFOGLALÓ: *Az aszimmetrikus hadviselés végigkísérte a hadtörténelmet. Mindig létezett, ám napjainkra vált meghatározóvá. Korunk konfliktusainak döntő többsége aszimmetrikus körülmények között zajlik. Ez komoly kihívások elé állítja az erősebb harcoló felet, amelynek újszerű megoldásokkal kell előállnia. Az írás a témával kapcsolatban ad rövid áttekintést, és különböző szempontok alapján strukturálja a kihívások típusait, vázat adva a megoldáskeresés továbbgondolásához.*

KULCSSZAVAK: *aszimmetrikus hadviselés, Iszlám Állam, al-Kaida, kihívás, osztályozás*

AZ ASZIMMETRIKUS HADVISELÉS TÖRTÉNETI ÉS TARTALMI ÁTTEKINTÉSE

Korunk katonai konfliktusai merőben eltérnek a konvencionálistól, végtelenül távol állnak az ezer vagy akár néhány száz évvel ezelőtti hadviseléstől. Az egyes történelmi időszakok lehetőségeinek változásával egyetemben a katonáskodás is folyamatos változásokon ment keresztül.

Az aszimmetrikus hadviselés nem szinonimája az egyenlőtlen erőviszonyok között vívott háborús tevékenységeknek. Míg ez utóbbinál, a szimmetrikus (tükörképes) összecsapás esetében gondolhatunk arra, hogy az egyik félszáz, míg a másik mindösszesen tíz harckocsival rendelkezik – a két „tükörkép” ugyanazt ábrázolja, még ha az egyik nagyobb, a másik kisebb méretben is. Az aszimmetria viszont – a katonai nyelvezetben – azt jelenti, hogy az egyik fél eszköztára, harcmodora élesen különbözik a másiktól. Itt olyan taktikai és eljárásbeli különbségekre helyeződik a hangsúly, amelyek eredményeképpen egy lényegesen gyengébb (kevésbé modern eszközökkel felszerelt, korlátozott anyagi lehetőségekkel bíró) ellenséggel szemben is nagyon komoly nehézségekbe ütközünk.

Az aszimmetrikus hadviselés meghatározása

Valójában az aszimmetrikus hadviselés mást és mást jelent a védelmi és biztonsági szektor különböző szereplői számára, mindenkinek más az ellenségképe és a feladata.¹ Egy katonai informatikus feladata elérni, hogy az ellenséges erők (háborús cselekedetet elkövető személyek, csoportok, állami és nem állami szintű szerveződések) ne béníthassák meg számítógépes rendszereinket, míg például a légvédelmi szakemberek másként írják le az aszimmetrikus ellenfelet, amikor a fennhatóságuk alatt álló légtér ellen irányuló támadások elhárításáról esik szó. Így tehát megállapítható, hogy az aszimmetrikus hadviselés nagyon sokrétű, különböző elkövetők által, különböző eljárásokkal végrehajtott cselekményeket takar. Ezek az elkövetők együttesen jelentik a modern hadviselés legnagyobb kihívását a nyugati szövetségesekkel szemben. Magát a kifejezést az Amerikai Egyesült Államok 1995-ös, Az Egyesült Államok

¹ Rod Thornton: *Asymmetric Warfare*. Polity Books, 2007.

fegyveres erőinek közös hadviselése című doktrínájában használták először, a következő meghatározással: „Az aszimmetrikus műveletek olyan rendhagyó vagy olcsó megközelítést képviselnek, mely aláaknázza erősségeinket, kihasználja sebezhető pontjainkat, vagy olyan módon száll szembe velünk, hogy azt hasonló módszerekkel nem tudjuk viszonzni.”

Mára rengeteg definíció és leírás született, abban azonban mindenki egyetért, hogy a szemben álló felek esetében nagy különbség mutatkozik az értékrend, a harcmodor és a társadalom részéről támasztott elvárások tekintetében.

Amiképpen a kihívás és a fenyegetés újszerű, úgy annak megoldásához is új eszközökre van szükség. A 20. század hagyományos háborúi és a hagyományos módszerekkel operáló konkurens elleni hidegháború után a nyugati fejlett országok most a megszokottól eltérő, újszerű eszközöket használó ellenséggel kénytelenek szembenézni. Ez egyértelműen így marad a belátható jövőben is, tehát saját érdekünk e fenyegetésekre minél gyorsabban és hatékonyabban reagálni. Komoly nehézséget okoz, hogy az ellenséges aktorok módszereihez hasonlóan – éppen azok hatására, szükségszerűen – esetenként a fejlett országok válaszlépései is súrolják az emberi és nemzetközi jogok megsértésének határát, ám ez nem jellemző, és nem is vállalhatnánk fel különböző szerződéses vagy morális okokból.²

Az aszimmetrikus hadviselést folytató elkövetők az ellenséget hatékonyan törik meg mentálisan, míg a háterszág civil társadalmának a hadműveletek iránti tűrőképességét zúzzák szét. A lakosság nem fogadja el hosszú távon, hogy a fiatal férfiak egy távoli országban, hosszú évekre nyúló, civil szemmel nézve sokszor szükségtelen háborúban tömegesen veszítsék életüket, szenvedjenek maradandó sérüléseket. Attól pedig különösen félnek, hogy a katonai beavatkozásra válaszul terrorcselekmények formájában nyugodt otthonukba is beférkőzik az erőszak. Emellett pénzügyileg is megterhelő a missziós területen folytatott hadviselés.³

Aggasztó, hogy az 1800–1998 közötti, két évszázadra kiterjedő időszakot vizsgálva megállapítható: egyre kisebb arányban tudta a matematikailag erősebb fél egyértelműen megnyerni az adott háborút.⁴ Éppen ezért terjedt el az elmúlt évtizedek konfliktusait illetően a „megnyerhetetlen háború” kifejezés. Minél több tanulmány, kutatás foglalkozik a témával, annál nagyobb esély mutatkozik rá, hogy belátható időn belül megtaláljuk az aszimmetrikus hadviselés ellenszerét.⁵

Aszimmetrikus hadviselés a történelemben

Aszimmetria mindig is létezett a hadviselésben. A szemben álló felek gyengébbikének mindig olyan, a megszokottól eltérő módszereket kellett alkalmaznia, amelyekkel hatékonyan léphetett fel az erősebb ellenséggel szemben.

A legkorábbi, mitológiai példa Dávid és Góliát esete, amikor előbbi legyőzte parittyájával az óriást. Másik jellemző példa a Trója ostromakor cselként alkalmazott óriási faló, amelyben – 10 év sikertelen ostromlás után – az Odüsszeusz ötlete alapján megbújó görög katonák végül bejutottak a városfalon belülré. (A városállam lakói akkor még azt gondolhat-

² Yves Winter: The asymmetric war discourse and its moral economies: a critique. *International Theory* (2011), Cambridge University Press, 2011, 488–514.

³ <https://www.rt.com/usa/313664-american-taxpayers-millions-isis/> (Letöltés időpontja: 2015. 12. 23.)

⁴ Ivan Arreguín-Toft: How the weak win wars. A theory of asymmetric conflict. *International Security* 26. évf. 1. szám, 2011, 93–128.

⁵ Andrew Mack: Why big nations lose small wars: the politics of asymmetric conflict. *World Politics*, 27. évfolyam 2. szám, 1975, 175–200.

ták, hogy nem igazságos ostrom helyett trüffel átverni őket.) A germán hadvezér, Arminius időszámításunk után 9-ben alkalmazott taktikáját is idesorolhatjuk.⁶ Törzsi csapataival három teljes római légiót zúzott szét, miután a birodalom igencsak formációfüggő erőit sikerült hosszú oszlopokban való menetelésre kényszerítenie, nehéz terepen. Ezzel elérte, hogy a tényleges harcérintkezésben az ő hadserege legyen mind létszám-, mind erő-, mind taktikai fölényben. Ez az ütközet tehát szimmetrikus volt, hiszen hasonló fegyverekkel és céllal csapott össze két, jól megkülönböztethető szemben álló fél, ám Arminius koridegen aszimmetrikus taktikája jelentette a különbséget, amely meghozta a sikert a jelentősen gyengébb oldalnak. (A rómaiak érthetően azt gondolhatták, hogy a germánok megszegték a háborúskodás íratlan szabályait, amikor nyílt terepen való csata helyett lesből, váratlan helyzetben támadtak rájuk.)

A közelmúlt aszimmetriája

Közelebb a jelenkorhoz az aszimmetrikus hadviselés térnyerését figyelhetjük meg. Napjainkban a terrrorszervezetek és egyéb nem állami szereplők (például gerillák és felkelők) által elkövetett cselekmények jellemzően idesorolhatóak. Ezt nyilvánvalóan a kényszer szülte. Napjainkban a legfejlettebb, legjelentősebb katonai erőt képviselő országok – mint például az Egyesült Államok vagy Oroszország – kiemelkedően nagy hadipotenciállal rendelkeznek. Olyan mértékben váltak dominánssá a többi állammal szemben, hogy hagyományos, nyíltan lefolytatott háborúban nem megtörhetők. Szimmetrikus eszközökkel és módszerekkel senki sem tudja felvenni velük a versenyt a belátható jövőben, kizárólag az aszimmetrikus eljárásokkal szemben bizonyulnak sebezhetőnek. A katonai nagyhatalmak gyenge pontjait jól kihasználó ellenség jelentős sikereket tud elérni,⁷ mi több, számos példa mutatja, hogy a nem állami szintű szereplők háborúkat is képesek voltak megnyerni egy-egy jóval erősebb szemben álló fél ellen.

Az 1965–1973 között zajló vietnami háború már jóval közelebb áll hozzánk időben. Az Egyesült Államok számára nagyon fájdalmas vereséggel záruló konfliktust az 1955–1975 közötti indokínai háború részének tekintjük, ám jellemzően az amerikai katonai szerepvállalás időszakát vizsgáljuk, ha aszimmetrikus hadviselésről beszélünk. A vietnami erők főként a dzsungelben remekül használták ki a terep adottságait és saját helyismeretüket. Alagútrendszereket hoztak létre, amelyek közül némelyik felderítésekor az amerikai katonák mélyen megdöbbenek azok hossza, mélysége, infrastruktúrája láttán. A Vietkong természetesen soha, semmilyen hosszú háborúban nem tudott volna győzelmet aratni az Egyesült Államokkal szemben, és mégis, erőfeszítéseik sikert eredményeztek, az amerikaiak pedig kivonultak. Ebben nem csupán a harctéri cselekmények játszottak szerepet; nagyon fontos propagandatevékenység vezetett odáig, hogy az önmagát legyőzhetetlennek vélő nyugati társadalom bizalma meginogjon a háborúban, a katonai és államvezetésben, saját magában.⁸

⁶ Sz. Jónás Ilona (szerk.): Középkori egyetemes történeti szöveggyűjtemény. Osiris Kiadó, 1999.

⁷ 9/11: Timeline of events. <http://www.history.com/topics/9-11-timeline>. (Letöltés időpontja: 2015. 12. 23.)

⁸ <http://www.dailymail.co.uk/wires/afp/article-3050148/Powerful-propaganda-Vietnam-journalists-role-war.html> (Letöltés időpontja: 2015. 12. 23.)

Rengeteget ártott a vietnami beavatkozás megítélésének, hogy a televíziós társaságok cenzúrázatlanul sugározták a harcokat, azok minden felzaklató képsorával. Többek között ennek következménye, hogy az amerikai társadalom elfordult a szerepvállalástól.⁹

Véleményem szerint az aszimmetrikus hadviselés napjainkra megfigyelhető totális térnyerése elsősorban az al-Kaidához köthető. Legnagyobb részben ez a szervezet felelős a nemzetközi színtérré kitolódó terrorizmusért. A csoport 1988-ban jelent meg, majd az öbölháború, különösképpen az 1990–91-es kuvaiti válság után erősödött igazi tényezővé, miután a harcok végeztével továbbra is maradtak amerikai csapatok a térségben, például Szaúd-Arábia területén, amit sokan rossz néven vettek, és szent kötelességüknek tartották azok kiűzését. Vezetőjük Oszama bin Laden lett, aki a dzsiháid jelentését eltorzítva szent háborút hirdetett elsősorban az Egyesült Államokkal szemben. Ezt követően különböző országokban számos robbantásos merényletet követtek el, elsősorban az Egyesült Államokhoz köthető célpontok ellen.¹⁰

A jelenkor aszimmetriája

A modern hadviselést jellemzően két nagy részre bonthatjuk. Egy fajtája a *törésvonal-háború*, amelynek kialakulásához valamilyen meghatározó nézeteltérés vezet két, egymás mellett élő nép vagy népcsoport, vagy egy adott népen belüli két csoport között. Szemléletes példa az 1991-ben kirobbant délszláv háború, melynek legfontosabb okai gazdasági és vallási nézeteltérések voltak, vagy az afrikai háborúk legtöbbször, amelyek szintén vallási vagy etnikai okokból robbannak ki. Másik, napjainkban meghatározóbb rész az *aszimmetrikus hadviselés*, amely megfigyelhető volt például Vietnamban, Irakban, Afganisztánban, jelenleg pedig az Iszlám Állam fennhatósága alatt álló területeken.

Az tisztán látszik – és a katonai missziókat ellenzők egyik alapvető érveként szolgál –, hogy a fejlett nyugati demokráciákat nem fenyegeti a közvetlen háború veszélye. A legnagyobb szimmetrikus katonai fenyegetést jelenleg, véleményem szerint, Észak-Korea jelenti. A Kim uralta ország rendszeres kísérleti atomrobbantásaival, provokatív hadgyakorlataival és az Egyesült Államok nyílt fenyegetésével¹¹ mindenképp megköveteli, hogy komolyan vegyük. Természetesen egy esetleges támadást erőteljes és gyors amerikai offenzíva követne, a háború rövid lezajlású lenne, és a kommunista állam totális vereségével zárulna, de a fenyegetés megléte ettől függetlenül valós.¹²

A hidegháború feszült, fenyegetett légkörében folyamatos nyugtalanság uralkodott. Az emberek mindennapjaira is rányomta bélyegét az ellenségként beállított kapitalista vagy kommunista világtól való félelem, az esetleges háborúra való állandó készülődés, az ellentétes blokk készenléte utáni gyanakvó kémkedés. A kommunizmus bukása után a fejlett világ népei békét és nyugalmat reméltek, azt, hogy végre eljöhét a baráti együttélés kora. Ez természetesen soha nem lesz lehetséges, míg a világon legalább két különböző érdek létezik.

⁹ The first television war. <http://www.americanforeignrelations.com/O-W/Television-The-first-television-war.html> (Letöltés időpontja: 2015. 12. 23.)

¹⁰ Al Qaeda Core: A Short History. <http://foreignpolicy.com/2014/03/17/al-qaeda-core-a-short-history/> (Letöltés időpontja: 2015. 12. 23.)

¹¹ Kevin Conlon: North Korea threatens to attack U.S. <http://edition.cnn.com/2015/08/15/world/north-korea-threats/> (Letöltés időpontja: 2015. 12. 12.)

¹² Jethro Mullen: North Korea warns U.S. it's ready to use nuclear weapons 'any time'. <http://edition.cnn.com/2015/09/15/asia/north-korea-nuclear-program/> (Letöltés időpontja: 2015. 12. 12.)

A modern hadászatban bekövetkezett legjelentősebb változás az, hogy napjainkban magunk választjuk meg háborúinkat. Az Egyesült Államok akkor is a világ vezető nagyhatalma lenne, ha 2003-ban nem szállja meg Irakot, ahogyan előbb-utóbb Magyarország is csatlakozhatott volna a NATO-hoz, ha nem is nyújt segítséget a balkáni háború idején. Az ilyen, valamelyest önszántunkból vívott háborúk esetén kritérium, hogy a lehető legkevesebb emberáldozattal járjanak. Ezt természetesen nem lehet a nullára csökkenteni, így az elhúzódó háborúk során folyamatosan csökken a támogatás a társadalom részéről. Ez olyan nyomást gyakorol a vezetőkre, amelynek eredménye egy visszafogottabb, óvatos erőkifejtés. Ez a terrrorszervezetek, gerillacsoportok, felkelők és az állami megbízású elkövetők számára egyaránt üdvös.

Porkoláb Imre tanulmányából¹³ kiolvasható az al-Kaida, az Iszlám Állam és más szervezetek stratégiájának magyarázata: „A terrorizmus olyan hadviselési forma, amelynek közvetlen célja a félelemkeltés, és célpontjai elsősorban a nem harcoló felek (általában a fegyvertelen civil lakosság). A terrorizmus komplex jelenség. Sok esetben államhatárokon belüli tevékenységet jelent, de (különösen az 1970-es évek óta) egyre gyakoribb az államhatárokon túlnyúló terrorizmus. Mivel ezeket a tevékenységeket autonóm, nem-kormányzati szervek hajtják végre, így a szakirodalom a transznacionális terrorizmus néven ismeri ezt a jelenséget annak érdekében, hogy megkülönböztesse azoktól a terrortámadásoktól, amelyek mögött állami támogatás sejthető. Ez utóbbi jelenséget nemzetközi terrorizmusnak nevezik. A nemzetközi terrorizmus kedvelt formája a hadviselésnek, mivel sok állam felismerte, hogy a gazdaságilag fejlett, számottevőbb katonai erővel rendelkező ellenfelekkel szemben nem képes felvenni a harcot, csak abban az esetben, ha aszimmetrikus hadviselést folytat.”

Fontos kettéválasztani a belföldi és az országhatárokon átnyúló terrorizmust, hiszen előbbi esetben valamilyen politikai cél vezérli az elkövetőket, valamilyen változást akarnak kiprovokálni (lásd az ETA baszk terrrorszervezet tevékenysége Spanyolországban és az IRA tevékenysége az Egyesült Királyságban), ugyanakkor a nemzetközi terrorizmus túlmutat ezen. Napjainkban a határokon átívelő terrorcselekmények leggyakoribb elkövetője az Iszlám Állam – vagy egyes hozzájuk köthető, általuk motivált csoportok –, céljuk pedig a nyugati világ megfélemlítése különböző merényletek által, mint a párizsi terrorcselekmények¹⁴ vagy a bostoni futóversenyen történt robbantás.¹⁵

AZ ASZIMMETRIKUS HADVISELÉS KIHÍVÁSAINAK CSOPORTOSÍTÁSA

Erkölcsi kihívások

A nyugati világ és például a szélsőséges iszlamista elkövetők értékrendje közötti különbség nagy problémát okoz számunkra. Ez jelenti az aszimmetrikus hadviselés egyik legjelentősebb kihívását, hiszen mi nem tehetjük meg azt, amit ők megengednek maguknak. Cselekményeikre nem válaszolhatunk hasonló módszerekkel, nem elfogadott a különböző radikális eszközök használata sem a nemzetközi egyezmények, sem országaink lakossága szemszögéből. Éppen ezért tekinthetjük az aszimmetrikus hadviselés egyik legnagyobb problémájának azt az

¹³ Porkoláb Imre: Katonai műveletek aszimmetrikus konfliktusokban. Kard és Toll, 2006/1. szám, 2006, 24–31.

¹⁴ Paris attacks: what happened on that night. <http://www.bbc.com/news/world-europe-34818994> (Letöltés időpontja: 2015. 12. 23.)

¹⁵ Boston Marathon bombings. <http://www.history.com/topics/boston-marathon-bombings> (Letöltés időpontja: 2015. 11. 25.)

erkölcsi gátat, ami megakadályozza, hogy teljesen hatékony válaszlépésekkel élhessünk a terrrorszervezetekkel, egyéb állami vagy nem állami szintű szereplőkkel szemben.

A terrorcselekmények egyértelműen kilógnak a szimmetria úgynevezett tükörképéből: nekünk nincsenek ahhoz hasonló metódusaink. Ha akarnánk sem lehetnének, hiszen – a fentiek alapján – a háborúk megítélése nagyon fontos szempont abban a világban, ahol az adófizetők pénzéből folytatjuk tevékenységünket, a hátszágok civil lakossága adja és tartja fenn a meghatalmazást a politikai vezetés és a hadsereg részére.

Logisztikai kihívások

Az egyik legszembetűnőbb eltérés a hagyományos háborús tevékenységekkel összehasonlítva, hogy az aszimmetrikus ellenségekkel szembeni tevékenységet idegen területen kell lefolytatnunk. Ezáltal olyan problémákat kell megoldanunk, amelyeket egy országok közti arcvonal esetén nem kellene. Afganisztán fővárosa, Kabul légvonalban 11 163 km-re fekszik Washington városától. Ez óriási távolság, miközben rendkívüli ember- és eszközanyagot kellett, kell folyamatosan eljuttatnia az Egyesült Államoknak a térségbe. Ez nemcsak megterhelő költségekkel jár, de a szervezés, lebonyolítás is olyan hosszúra nyúlik, hogy stratégiai fenyegetést jelentene minden egyes logisztikai hiba, minden egyes csúszás a szállítás megszervezésében. A csapatok nem maradhatnak ivóvíz nélkül, nem teljesíthetik járőr-kötelezettségeiket üzemanyag nélkül.

Harcászattechnikai kihívások

Keveset emlegetett, és a technikai fejlődésnek köszönhetően egyre halványuló kihívást jelentenek a harcászattechnikai eszköztár hiányosságai. Éppen ezért volt szükséges és helyes döntés a felderítőképességek nagyfokú fejlesztése az elmúlt évtizedekben. Egy viszonylag alacsony költséggel működő pilóta nélküli repülőeszköz rengeteg terhet képes levenni a hírszerzés válláról.¹⁶ A későbbi fejlesztések már arra irányultak és irányulnak, hogy ezen eszközök sikeresen végezhesenek el támadó feladatokat is, így elérve, hogy a legtöbb harcérrintkezés során – legyen az támadó vagy védelmi jellegű – ne kelljen emberáldozattal számolnunk. A drónok használatában mára komoly eredményeket mutathatunk fel, miután sikeresen kutattak fel rejtett kiképzőbázisokat, vagy végeztek ellenséges harcosokkal.¹⁷ Ezáltal tovább csökken a megvívott háborúk embervesztése, ezzel együtt lelassítható a társadalom támogatásának csökkenése.

A másik oldalon azonban a terrrorszervezetek kezébe olyan fegyverek kerültek, amelyek korábban hozzáférhetetlenek, vagy csak nagyon nehezen megszerezhetőek voltak számukra. Korábban állami szintű szervektől tudtak csupán zsákmányolni egy-egy komoly fegyvert, mára azonban, főleg az internet kevésbé áldásos tartományai miatt, bárki utánajárhat a nagy pusztító erővel bíró fegyverek otthoni elkészítésének, kiskereskedelembe beszerezhető anyagok felhasználásával. Ez a nagy költségvetésbeli különbség ellenére drasztikusan nő-

¹⁶ Keiligh Baker: Two British ISIS jihadist killed by RAF drone 'gave themselves away when they phoned friends at home in the UK'. <http://www.dailymail.co.uk/news/article-3232742/ISIS-jihadist-killed-drone-gave-away-phone-call.html> (Letöltés időpontja: 2015. 12. 20.)

¹⁷ Richard Osley: Abu Nabil: ISIS leader in Libya 'killed by US drone strike'. <http://www.independent.co.uk/news/world/africa/abu-nabil-isis-leader-in-libya-killed-by-us-drone-strike-a6734961.html> (Letöltés időpontja: 2015. 12. 20.)

velte a bennünket fenyegető veszélyt. Az ehhez hasonló szervezetek ugyanis nem tartják be a biológiai, vegyi és atomfegyverekre vonatkozó nemzetközi korlátozásokat, mára azonban elérték, hogy képesek előállítani és alkalmazni azok egy részét.

Pszichológiai kihívások

A lélektani kihívások felelősek legnagyobb részben a fejlett országok lakosságának háborútól való elfordulásáért, számos kormány bukásáért, a béketeremtő vagy békefenntartó missziókban harcoló katonák demoralizálásáért.

Mindig is nagy jelentőséggel bírt az ellenség harci kedvének megtörése, ennek egyik és legfontosabb eszközévé vált mára a háborúra felhatalmazást adó közeg (társadalom) pszichológiai elrettentése (lásd a korábbiakban hivatkozott merényletek). A különböző terrorcselekmények azt az érzetet keltik az emberekben, hogy számukra felesleges kockázattal és károkkal jár a háború, hiszen az idegen földön vívott, részükről nem mindig átlátható folyamatok nem érik meg az anyaországban elszenvedett veszteségeket. Emiatt nagyon fontos az ilyen tragédiák megakadályozása, az esetleges sikeres merényletek után a megfelelő kommunikáció, amelynek segítségével a legkisebb morális veszteséggel vészeltethető át a terrorcselekményt követő közvetlen időszak.

A terrorszervezetek, felkelők egyik legnagyobb előnye a missziós tevékenységet folytató hadseregekkel szemben, hogy nem különösképpen veszik számításba embervesztéseiket. A „ha egy meghal, lesz helyette másik” hozzáállás határozza meg stratégiájukat. Ezzel szemben nekünk minden egyes emberáldozat számít, jellemzően minden halottról beszámol a média, minden esetben felháborodik társadalmunk egy része azon, hogy egyáltalán részt veszünk az adott háborúban.¹⁸

További hátrány, hogy amíg a nyugati szövetségek törekvése egy adott misszió lehető leggyorsabb és leghatékonyabb lezárása, addig ellenségeinknek éppen a konfliktus időbeni elnyújtása a célja. Könnyedén alkalmazkodnak hozzá, hiszen erkölcsi gátak nem akadályozzák őket, anyagilag pedig csupán a mi költségvetésünk töredékét fordítják tevékenységükre. Emiatt minden missziós jelenlét rendkívül idegőrlő, hiszen végig szemünk előtt lebeg, hogy talán nem lehetséges teljes sikerre vinni.

ÖSSZEZGÉS

Az elmúlt fél évszázadban nem sikerült kielégítő megoldást találni az – immár klasszikusnak nevezhető – gerilla- és terrortevékenységek ellen, ám máris megjelent egy újabb típusú kihívás az Iszlám Állam képében. Az Iszlám Állam ötvözi a két harcmodor veszedelmes tulajdonságait, valamint eszmét szolgáltat a világ bármely pontján, egyre nagyobb muszlim közösségekben élő, elkeseredett és radikalizálható fiataloknak. Korábban nem kellett szembenéznünk olyan szervezettel, amely a fizikai jelenléte nélkül is óriási károkat okozhat hátországunkban. Az Iszlám Államról azonban elmondhatjuk, hogy nem csupán egy szervezet és önkényesen alapított állam, de mindezekon felül egy határtalan eszme is.¹⁹ Az ilyen típusú fenyegetésekre is kötelességünk keresni a választ, elemzőmunkát végezni és ötletekkel

¹⁸ American casualties in Iraq, Afghanistan, and beyond. <http://usatoday30.usatoday.com/news/world/casualties.htm#afghan> (Letöltés időpontja: 2015. 11. 17.)

¹⁹ 'ISIS is just an idea; you can't go to war against an idea.' <https://www.rt.com/op-edge/233463-libya-middle-east-conflict-war/> (Letöltés időpontja: 2015. 12. 23.)

előállni, hiszen egyre sürgetőbb fenyegetést jelentenek nemcsak a Közel-Kelet népei, de a nyugati társadalmakban élő emberek számára is. Munkámban a kihívás egészét kívántam kisebb egységekre bontani, és aszerint vizsgálni. Véleményem szerint minden szervezetnek kötelessége a saját érintettségi körébe tartozó kérdésekre megfelelő válaszok után kutatni, ezáltal pedig közelebb kerülni társadalmunk biztonságának megszilárdításához.

FELHASZNÁLT IRODALOM

9/11: Timeline of events. <http://www.history.com/topics/9-11-timeline>

Al Qaeda Core: A Short History. <http://foreignpolicy.com/2014/03/17/al-qaeda-core-a-short-history/>
American casualties in Iraq, Afghanistan, and beyond. <http://usatoday30.usatoday.com/news/world/casualties.htm#afghan>

American taxpayers spend nearly \$10 million a day fighting ISIS. <https://www.rt.com/usa/313664-american-taxpayers-millions-isis/>

Arreguín-Toft, Ivan: *How the weak win wars. A theory of asymmetric conflict*. International Security 26. évf. 1. szám, 2011.

Baker, Keiligh: *Two British ISIS jihadis killed by RAF drone 'gave themselves away when they phoned friends at home in the UK'*. <http://www.dailymail.co.uk/news/article-3232742/ISIS-jihadis-killed-drone-gave-away-phone-call.html>

Boston Marathon bombings. http://www.history.com/topics/boston-marathon-bombings_

Conlon, Kevin: *North Korea threatens to attack U.S.* <http://edition.cnn.com/2015/08/15/world/north-korea-threats/>

'ISIS is just an idea; you can't go to war against an idea.' <https://www.rt.com/op-edge/233463-libya-middle-east-conflict-war/>

Kilcullen, David: *The accidental guerrilla*. Oxford University Press, 2011. ISBN: 0199754098.

Mack, Andrew: *Why big nations lose small wars: the politics of asymmetric conflict*. World Politics, 27. évfolyam 2. szám, 1975.

Mullen, Jethro: *North Korea warns U.S. it's ready to use nuclear weapons 'any time'*. <http://edition.cnn.com/2015/09/15/asia/north-korea-nuclear-program>

Osley, Richard: *Abu Nabil: ISIS leader in Libya 'killed by US drone strike'*. <http://www.independent.co.uk/news/world/africa/abu-nabil-isis-leader-in-libya-killed-by-us-drone-strike-a6734961.html>

Paris attacks: what happened on that night. <http://www.bbc.com/news/world-europe-34818994>

Porkoláb Imre: *Katonai műveletek aszimmetrikus konfliktusokban*. Kard és Toll, 2006/1. szám.

Powerful propaganda: Vietnam journalists' role in war. <http://www.usatoday.com/videos/news/world/2015/04/22/26168025/> (Letöltés időpontja: 2016. 01. 11.)

Resperger István – Turi Viktória: *A terrorizmus és az aszimmetrikus hadviselés pszichológiai aspektusai*. http://www.repulestudomany.hu/kulonszamok/2010_cikkek/Resperger_I-Turi_V.pdf

Sz. Jónás Iлона (szerkesztő): *Középkori egyetemes történeti szöveggyűjtemény*. Osiris Kiadó, 1999.

The first television war. <http://www.americanforeignrelations.com/O-W/Television-The-first-television-war.html>

Thornton, Rod: *Asymmetric Warfare*. Polity Books, 2007. ISBN: 9780745633657.

Winter, Yves: *The asymmetric war discourse and its moral economies: a critique*. International Theory (2011), Cambridge University Press, 2011.

<http://www.dailymail.co.uk/wires/afp/article-3050148/Powerful-propaganda-Vietnam-journalists-role-war.html>